

Zítřka končí většina pracovníků velkolomu ČSA. Je o ně zájem jinde, ale pomáhat musí i stát

30.5.2024 - Lukáš Hrábek, Veronika Dombrovská, Jiří Koželouh, | Hnutí DUHA

Hnědouhelný velkolom Československé armády mezi Mostem a Litvínovem s koncem května pokračuje v roky plánovaném [1] ukončování těžby a propustí většinu pracovníků a pracovníc. Jak ukazuje například náborová reklama Dopravního podniku měst Most a Litvínov, o profese z velkolomu je zájem v jiných firmách [2].

Zároveň se stát zavázal vyplácet výsluhové příspěvky (nad rámec podpory v nezaměstnanosti či výplaty v novém zaměstnání), nyní je potřeba na ně uvolnit peníze. Těžba končí, neboť postup rypadel je omezen Územní limity těžby hnědého uhlí v severních Čechách, která stanovila vláda v roce 1991 a potvrdila v letech 2008 a 2015. Jednalo se o kompromis mezi plány těžby a ochranou domovů místních lidí. Limity zachránily před zničením zejména město Horní Jiřetína osadu Černice.

Další uhlí v velkolomu ČSA už není potřeba, dodávky teplárnám dostatečně pokrývá velkolom Bílina. V minulosti se největší část uhlí z ČSA spalovala v elektrárně Chvaletice, která přechází na uhlí v velkolomu Vršany. Ekologické organizace upozorňují, že také velkolom Vršany může v blízké době směřovat k uzavření, neboť zásobuje pouze elektrárny Chvaletice a Počerady, jejichž majitel Pavel Tykač oznámil odstavení možná již příští rok. Pro elektroenergetické soustavy a zásobování elektřinou by tento krok nebyl žádný problém, pouze by došlo ke snížení vývozu elektřiny. Ukázala to analýza podrobných hodinových dat o výrobě a vývozu elektřiny [3]. Ekologické organizace však dlouhodobě doporučují, aby vláda rozšířila výsluhové příspěvky i na zaměstnance a zaměstnankyně uhelných elektráren [4].

Lukáš Hrábek, tiskový mluvčí Greenpeace, říká:

“Dnes už je jasné, že uhlí končí a je potřeba, aby na to politici a političky reagovali. Měli by především zajistit, aby zde vznikaly rychle nové zdroje energie, které výrobu elektřiny z uhlí nahradí, a to především obnovitelné zdroje. A finanční podporu by neměli dávat bohatým uhlobaronům či státní firmě, ale lidem, kteří v uhelném sektoru dodnes pracují - třeba tak, že rozšíří výsluhové příspěvky i na pracovníky a pracovníce uhelných elektráren.”

Veronika Dombrovská, Limity jsme my, říká:

“Díky vytrvalým protestům, blokádám a stávkám hnutí za klimatickou spravedlnost v posledních letech se podařilo zdánlivě nemyslitelný konec uhlí prosadit. Ačkoli je uzavření provozu ČSA dlouho očekávanou událostí, pracující se dostávají do nezáviděníhodné situace. Pokud chceme skutečně spravedlivou transformaci, je zapotřebí investovat do lidí a smysluplných pracovních míst v udržitelných odvětvích. Spravedlivá transformace by neměla znamenat dotace pro uhlobarony a miliardáře jako je Tykač, aby na zaplavené lomy položili fotovoltaiku a znovu tak měli velký kus energetického koláče ve svých rukou.”

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká:

“Ukončování těžby uhlí na velkolomu ČSA je dlouho plánované, ale přesto jde o důležitý zlom v české energetice. Uhlí z této lokality - stejně jako z lomu Vršany - není potřeba, je však potřeba pomoci

zaměstnancům a zaměstnankyním z těžby i spalování uhlí najít nové uplatnění. Vláda musí dostat závazku a vyplácet výsluhové příspěvky horníkům. A podle nás by je měla rozšířit i na energetiky.”

Kontakty:

Lukáš Hrábek, Greenpeace, 603 443 140, lukas.hrabek@greenpeace.org

Veronika Dombrovská, Limity jsme my, 736 233 326, ahoj@limityjsmemy.cz

Jiří Koželouh, Hnutí DUHA, 723 559 495, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Poznámky pro editory a editorky:

[1]

<https://www.e15.cz/clanek/byznys/prumysl-a-energetika/tykac-ovladl-severni-energetickou-csa-dotezi-uhli-v-roce-2024-1327213>

[2] <https://fb.watch/smxHLY4C0c/>

[3] Odstavení elektráren Počerady a Chvaletice, jak je uvedeno na příkladu z roku 2023, elektrizační soustavu neohrozí a jejich výkon je na hodinové bázi reálně nahraditelný stávajícími kapacitami jiných říditelných zdrojů. Navíc by odstavením došlo díky redukci spalování uhlí a nahrazování výrobou z emisně méně intenzivních zdrojů (účinnějšími uhelnými a plynovými zdroji) ke snížení emisí o více než 6 milionů tun oxidu uhličitého, což je jako by přestala jezdit všechna naftová osobní auta z českých silnic.

https://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2024/04/analyza_odstaveni_uhelných_elektraren_počerady_a_chvaletice_2024_04_16.pdf

[4] Vláda v září 2021 schválila rozšíření speciálního výsluhového příspěvku pro pracovníky a pracovníce z firem Vršanská uhelná a Severočeské doly, kteří přijdou kvůli útlumu těžby a spalování uhlí o práci. Podobný příspěvek vláda schválila už v roce 2016 pro zaměstnance povrchového velkolomu Československé armády, který ukončí těžbu dle dlouhodobého plánu letos. V roce 2020 vláda obnovila příspěvek i pro zaměstnance společnosti OKD, která také plánuje konec těžby a také pro lidi ze Sokolovské uhelné. Ekologické organizace od té doby žádají rozšíření příspěvku i na pracovníky a pracovníce uhelných elektráren.

<https://hnutiduha.cz/aktualne/vlada-rozsirila-vysluhove-prispevky-pro-horniky-zaslouzi-si-je-vsak-i-lide-z-elektraren>

<https://hnutiduha.cz/aktualne/zitra-konci-vetsina-pracovniku-velkolomu-csa-je-o-ne-zajem-jinde-ale-po-mahat-musi-i-stat>